

Lietas Nr.11903008921
Lietvedības Nr. KA04-0263-24/5

LĒMUMS

Rīgā 2024.gada 5.februārī

Rīgas apgabaltiesas Kriminālietu tiesas kolēģija
tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese Iveta Vīgante,
tiesnesis Guntars Kveska,
tiesnesis Guntars Stūris
slēgtā tiesas sēdē izskatīja procesu par noziedzīgi iegūtu mantu saistībā ar Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes Kriminālpolicijas biroja Ekonomisko noziegumu apkarošanas nodaļas vecākā inspektora iesniegto sūdzību par Ekonomisko lietu tiesas 2023.gada 18.septembra lēmumu.

Aprakstošā daļa

[1] Pamatojoties uz Finanšu izlūkošanas dienesta 2021.gada 29.jūlija ziņojumu, 2021.gada 16.augustā tika uzsākts kriminālprocess Nr.11903008921 pēc Krimināllikuma 195.panta trešās daļas par to, ka Kanādā un Apvienotajā Karalistē reģistrētās juridiskās personas – "...", "...", "...", un "..." ir iesaistītas aizdomīgu darījumu shēmā, kuras ietvaros konti LAS "..." izmantoti, lai legalizētu šobrīd precīzi neidentificēta noziedzīga nodarījuma rezultātā iegūtus finanšu līdzekļus.

[2] Ar procesa virzītāja 2023.gada 31.maija lēmumu no kriminālprocesa izdalīti materiāli, uzsākts un nodots tiesai process par noziedzīgu mantu. Lēmumā ierosināts atzīt par noziedzīgi iegūtu un konfiscēt mantu – naudas līdzekļus ... EUR, kas izriet no kreditora prasījumiem un uzskaitīti LAS "..." iekšējās uzskaites ierakstā Nr.... Lēmums cita starpā pamatots ar atsauci uz Kriminālprocesa likuma 124.panta sesto daļu un 126.panta 3.¹daļu.

[3] Ar Ekonomisko lietu tiesas 2023.gada 18.septembra lēmumu izbeigts process par noziedzīgi iegūtu mantu.

[4] Par minēto lēmumu Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes Kriminālpolicijas biroja Ekonomisko noziegumu apkarošanas nodaļas vecākais inspektors ... (turpmāk arī – procesa virzītājs) iesniedza sūdzību, kurā lūdz atcelt pirmās instances tiesas lēmumu un atzīt mantu – AS "..." naudas līdzekļus ... EUR, kas izriet no kreditora prasījumiem un uzskaitīti LAS "..." iekšējās uzskaites ierakstā Nr.... – par noziedzīgi iegūtu mantu un konfiscēt to valsts labā, ieskaitot tos valsts budžetā.

Motīvu daļa

[5] Tiesas sēdē procesa virzītājs un prokurors sūdzību uzturēja, pamatojoties uz tajā izteiktajiem argumentiem. Tiesas sēdē prokurors pieteica lūgumu apturēt tiesvedību saistībā ar to, ka Satversmes tiesā ir apstrīdēta Kriminālprocesa likuma 124.panta sestās daļas un 126.panta 3.¹daļas atbilstība Latvijas Republikas Satversmes 92.panta pirmajam un otrajam teikumam. Procesā virzītājs atbalstīja lūgumu. AS "..." pilnvarotie pārstāvji

... .. un iesniegto sūdzību neatzina un lūdza atstāt negrozītu pirmās instances tiesas lēmumu, kā arī norādīja, ka nav tiesiska pamata tiesvedības apturēšanai.

[6] Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija (turpmāk arī – tiesas kolēģija), iepazīsies ar procesa par noziedzīgi iegūtu mantu materiāliem, uzklaustījusi procesā iesaistītās personas, atzīst, ka pastāv pamats tiesvedības apturēšanai tiesību normu interpretācijas dēļ.

[7] Kriminālprocesa likuma 630.panta pirmā daļa noteic, ka tiesai, izskatot materiālus par noziedzīgi iegūtu mantu, jāizlemj: vai manta ir noziedzīgi iegūta vai saistīta ar noziedzīgu nodarījumu; vai ir zināms mantas īpašnieks vai likumīgais valdītājs; vai kādai personai ir likumīgas tiesības uz mantu, kā arī jāizlemj rīcība ar noziedzīgi iegūtu mantu. Apgabaltiesas lēmums saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 631.panta nosacījumiem nav pārsūdzams.

No 2023.gada 31.maija lēmuma par procesa par noziedzīgi iegūtu mantu uzsākšanu un materiālu nodošanu tiesai redzams, ka procesa virzītājs secinājumu par to, ka arestētajai mantai, visticamāk, ir noziedzīga izcelsme pamato ar atsauci uz Kriminālprocesa likuma 124.panta sestās daļas un 126.panta 3.¹daļas nosacījumiem, papildus tam, procesa virzītājs sūdzībā pamatojas uz Kriminālprocesa likuma 125.panta trešās daļas nosacījumiem.

Tiesas kolēģija uzskata, ka apelācijas instances tiesai, izskatot procesu par noziedzīgi iegūtu mantu un pieņemot nepārsūdzamu nolēmumu, kā to noteic Kriminālprocesa likuma 630. un 631.panta nosacījumi, nevar būt šaubas par piemērojamo tiesību normu satversmību.

[8] Satversmes tiesā ir ierosināta lieta Nr.2022-32-01 “Par Kriminālprocesa likuma 124.panta sestās daļas, 125.panta trešās daļas un 126.panta 3.¹daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 92.panta pirmajam un otrajam teikumam”.

Satversmes tiesa šajā lietā nolēmusi uzdot Eiropas Savienības Tiesai prejudiciālos jautājumus, tostarp jautājot, vai tāds valsts tiesiskais regulējums attiecībā uz mantas noziedzīgas izcelsmes pierādīšanu procesā par noziedzīgi iegūtu mantu, kāds noteikts apstrīdētajās normās, ir uzskatāms par saderīgu ar Hartas 47. un 48.pantā un Direktīvas 2014/42 8.panta 1.punktā ietvertajām personas tiesībām uz taisnīgu tiesu.

Satversmes tiesa ierosinātajā lietā apturējusi tiesvedību līdz brīdim, kad stājas spēkā Eiropas Savienības Tiesas nolēmums.

[9] Tiesas kolēģija secina, ka, izskatot procesu par noziedzīgu mantu saistībā ar procesa virzītāja iesniegto sūdzību par Ekonomisko lietu tiesas 2023.gada 18.septembra lēmumu un taisot gala nolēmumu, tiesas kolēģijai būtu jāpiemēro tādas Kriminālprocesa likuma normas, kuru satversmība ir apstrīdēta Satversmes tiesā, par kurām Satversmes tiesa ir ierosinājusi tiesvedību un atzinusi, ka pastāv pietiekams pamats vērsties Eiropas Savienības Tiesā, uzdodot jautājumus par Latvijas tiesiskā regulējuma atbilstību un saderību ar Eiropas Savienības tiesību normām.

[10] Satversmes tiesas likuma 32.panta otrā daļa noteic, ka Satversmes tiesas spriedums un tajā sniegtā attiecīgās tiesību normas interpretācija ir obligāta visām valsts un pašvaldību institūcijām (arī tiesām) un amatpersonām, kā arī fiziskajām un juridiskajām personām.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 2.panta otro daļu Latvijas Republikas tiesību normas piemērošanā tiesām jāievēro Satversmes tiesas spriedumā sniegto attiecīgās normas interpretāciju.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 655.panta otrās daļas 4.punktu Satversmes tiesas atzinums par tādas tiesību normas vai tās interpretācijas neatbilstību Satversmei, uz kuras pamata spēkā stāties nolēmums, var būt pamats kriminālprocesa atjaunošanai sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem.

Tādējādi secināms, ka Satversmes tiesas nolēmumam lietā Nr.2022-32-01 var būt būtiska ietekme uz izskatāmā procesa par noziedzīgi iegūtu mantu, iznākumu. Tiesas

kolēģija atzīst, ka šādos apstākļos ir apsverams jautājums par iespējamību izlemt lietu pēc būtības līdz brīdim, kad stājas spēkā Satversmes tiesas nolēmums lietā Nr.2022-32-01.

[11] Tiesas kolēģija, izvērtējot lietas faktiskos apstākļus un Satversmes tiesā apstrīdētās tiesību normas, secina, ka tās pēc būtības ir analogiskas apelācijas instances tiesas tiesvedībā esošajai lietai. Šādos apstākļos tiesvedības turpināšana, nesagaidot, kad stājas spēkā Satversmes tiesas nolēmums lietā Nr.2022-32-01, nebūtu pieļaujama, lai izvairītos no situācijas, ka tiesa piemēro vairākas apstrīdētas Kriminālprocesa likuma normas, kas vēlāk izrādītos neatbilstošas augstāka juridiskā spēka tiesību normām un, iespējams, tiktu atzītas par spēkā neesošām.

Šobrīd likumdevējs dažādās tiesību nozarēs noteicis atšķirīgu procesuālo regulējumu par tiesas tiesībām apturēt tiesvedību, ja konstatē, ka Satversmes tiesā iesniegts pieteikums par tādas tiesību normas satversmību, kura piemērojama izskatāmajā lietā.

No Kriminālprocesa likuma regulējuma, proti, 478.panta izriet, ka tiesai tiesības apturēt tiesvedību ir tikai tādā gadījumā, ja pati tiesa vēršas konkrētajā lietā ar pieteikumu Satversmes tiesā. Savukārt Administratīvā procesa likuma 274.panta pirmās daļas 3.punktā tiesai paredzētas tiesības apturēt tiesvedību, ja tiesa konstatē, ka par iestādes piemērotās vai administratīvajā tiesas procesā piemērojamās tiesību normas atbilstību augstāka juridiskā spēka tiesību normām Satversmes tiesā ir ierosināta lieta.

Gramatiski iztulkojot Kriminālprocesa likuma 478.panta pirmajā daļā ietverto normu, varētu secināt, ka kriminālprocesā tiesvedības apturēšana tiesību normas interpretācijas dēļ nav iespējama, nevēršoties tiesai konkrētajā lietā ar pieteikumu par lietas ierosināšanu Satversmes tiesā.

Tiesas kolēģija uzskata, ka Kriminālprocesa likuma 478.panta pirmā daļa ir iztulkojama plašāk un pēc analogijas piemērojama Administratīvā procesa likumā paredzētā kārtība. Proti, arī kriminālprocesā tiesa var apturēt tiesvedību, nevēršoties pašai konkrētajā lietā ar pieteikumu Satversmes tiesā, ja konstatē, ka par piemērojamo tiesību normu satversmību jau ir ierosināta lieta Satversmes tiesā.

Par šādas kārtības piemērošanas kriminālprocesā iespējamību ir atzīts arī konstitucionālo tiesību doktrīnā (*Neimanis J. Satversmes tiesas procesa tiesības. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2019., 217.-218. lpp.*).

Ņemot vērā minēto, tiesas kolēģija atzīst, ka tiesvedība konkrētajā procesā par noziedzīgi iegūtu mantu apturama līdz brīdim, kad stājas spēkā Satversmes tiesas nolēmums lietā Nr.2022-32-01 "Par Kriminālprocesa likuma 124.panta sestās daļas, 125.panta trešās daļas un 126.panta 3.¹daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 92.panta pirmajam un otrajam teikumam", par pieņemto lēmumu paziņojot Satversmes tiesai.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 478.panta pirmo daļu, Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija

nolēma

apturēt tiesvedību procesā par noziedzīgi iegūtu mantu līdz stājas spēkā Satversmes tiesas nolēmums lietā Nr.2022-32-01 "Par Kriminālprocesa likuma 124.panta sestās daļas, 125.panta trešās daļas un 126.panta 3.¹daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 92.panta pirmajam un otrajam teikumam".

Par pieņemto lēmumu paziņot Satversmes tiesai.

Lēmums nav pārsūdzams.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese

(paraksts)I.Vīgante

Tiesnesis

(paraksts)G.Kveska

Tiesnesis

(paraksts)G.Stūris

NORAKSTS PAREIZS

Rīgas apgabaltiesas

Krimināllietu tiesas kolēģijas tiesnese

I.Vīgante

Dokuments parakstīts elektroniski ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu.